

بررسی پراکنش انواع دام و درصد وابستگی به مراتع در کانون‌های گردوغبار خوزستان

علی محبی*

چکیده

سبک و شتر به‌طور متوسط در این شهرستان‌ها به ترتیب ۲۸، ۴۴ و ۸۵ درصد و متوسط مدت توقف دام سنگین و سبک در مرتع نیز به ترتیب ۴/۷۳ و ۶ ماه برآورد شد.

مقدمه

خوزستان با مساحت ۶۴ هزار و ۵۷ کیلومتر مربع در جنوب غربی ایران قرار دارد. از نظر پستی و بلندی این استان را می‌توان به دو منطقه کوهستانی و جلگه‌ای تقسیم کرد. منطقه کوهستانی به‌طور عمده در شمال و شرق حدود دو پنجم مساحت کل استان را شامل می‌شود. منطقه جلگه‌ای در خوزستان از جنوب دزفول، مسجدسلیمان، رامهرمز

و بهبهان آغاز شده و تا کرانه‌های خلیج فارس و اروندرود ادامه دارد. حدود ۸۵ درصد از وسعت استان دارای اقلیم فراهشک، خشک و نیمه‌خشک است. در خوزستان، نزدیک به ۷ ماه از سال (از نیمه فروردین تا نیمه آبان) متوسط درجه حرارت هوا، ۳۰ درجه سانتیگراد یا بیشتر است و حداکثر آن در فصل تابستان به بالای ۵۰ درجه نیز می‌رسد. افزایش دما توأم با افزایش رطوبت هوا است که اصطلاحاً شرحی گفته می‌شود. متوسط بارندگی ۲۶۶ میلی‌متر و معدل دما ۲۶ درجه سانتیگراد است. جمعیت بیش از ۴ میلیون نفر و وجود صنایع عظیم نفت و گاز و پتروشیمی، بزرگ‌ترین سدهای کشور، اراضی وسیع

کشاورزی، رودخانه‌های دائمی، موقعیت جغرافیایی استراتژیک، هم‌جواری با کشورهای بیابانی، بیابان‌زدایی در سطح استان را به یک ضرورت تبدیل کرده است. براساس آخرین تقسیمات کشوری سال ۱۳۹۳ (بی‌نام، ۱۳۹۳)، خوزستان ۳/۹ درصد مساحت خاکی کشور را تشکیل داده و دارای ۲۷ شهرستان، ۷۶ شهر، ۶۷ بخش، ۱۴۴ دهستان و ۶ هزار و ۴۰۶ آبادی (۲ هزار و ۳۹۹ خالی از سکنه و ۴ هزار و ۷ آبادی دارای سکنه است) (سیداخلاقی و همکاران، ۱۳۹۷). شواهد

در سال‌های اخیر در استان خوزستان، بروز پدیده گردوغبار از نظر تکرار و استمرار، با روند افزایشی خود کاهش کیفیت زندگی، تهدید سلامت مردم، کاهش کیفیت هوا، کاهش ایمنی راه‌های مواصلاتی و غیره را در پی داشته است. برای کنترل این پدیده و کاهش خسارات آن شناخت ویژگی‌های کانون‌های مختلف تولید ریزگرد امری ضروری است. نتایج حاصل از تحقیقات اخیر نشان داد دام‌ها بر ظرفیت مراتع، در کنار سایر عوامل تولید ریزگرد (اقلیم، خشک‌شدن تالاب‌ها، کانون‌های خارجی و غیره) تأثیر منفی بر پوشش گیاهی محدوده‌های ریزگرد این استان داشته است. در این میان، متفاوت بودن میزان تخریب ناشی از

دام‌ها در شهرستان‌های محدوده ریزگرد، ما را واداشت تا نسبت به بررسی نحوه پراکنش انواع دام و درصد وابستگی آنها به مراتع در کانون‌های گرد و غبار استان خوزستان اقدام کنیم. بررسی‌های مربوطه، به شیوه اسنادی انجام شد. نتایج مقایسه تعداد دام شهرستان‌های محدوده ریزگرد استان نشان داد بیشترین و کمترین تعداد گوسفند با ۱۱۸۹۲۳ و ۱۷۰۹ واحد دامی، همچنین بیشترین و کمترین تعداد بز به ترتیب با ۱۶۱۸۷ و ۳۳۱ واحد در شهرستان‌های اهواز و امیدیه بود. دو شهرستان نام‌برده با ۱۳۵۱۱۰ و ۲۰۴۰ واحد بیشترین و کمترین تعداد دام

سبک (گوسفند و بز) را به‌خود اختصاص دادند. درخصوص تعداد گاو (بومی، دو رگ، اصیل و گاو‌میش) نیز شهرستان شادگان با تعداد ۳۷ هزار و ۱۹۴ رأس و شهرستان امیدیه با ۲ هزار و ۴۲۹ رأس به ترتیب بیشترین و کمترین تعداد را دارا بودند. در شهرستان اهواز با تعداد ۴۶ هزار و ۲۶۲ رأس بیشترین و شهرستان امیدیه با ۳ هزار و ۲۰۳ رأس، کمترین تعداد دام سنگین وجود داشت. درصد وابستگی دام سنگین،

در سال‌های اخیر در استان خوزستان، بروز پدیده گردوغبار از نظر تکرار و استمرار، با روند افزایشی خود کاهش کیفیت زندگی، تهدید سلامت مردم، کاهش کیفیت هوا، کاهش ایمنی راه‌های مواصلاتی و غیره را در پی داشته است. برای کنترل این پدیده و کاهش خسارات آن شناخت ویژگی‌های کانون‌های مختلف تولید ریزگرد امری ضروری است.

نشان می‌دهد پدیده گردوغبار در کشور روندی افزایشی دارد، طوری که شاهد ورود بخش عظیمی از گردوغبار به شمال کشور نیز هستیم. در این میان، در سال‌های اخیر در خوزستان، بروز این پدیده از نظر تکرار و استمرار، روند افزایشی داشته است (شکل ۱). این پدیده بحران محیط‌زیستی با پیامدهای بهداشتی، اجتماعی، اقتصادی و حتی امنیتی را در استان در پی داشته است. در مطالعات مقابله با گردوغبار این استان، بخش‌هایی از ۱۱ شهرستان واقع در محدوده گردوغبار از سوی گروه مطالعاتی مؤسسه تحقیقات جنگلها و مراتع کشور (بی‌نام، ۱۳۹۷)، به‌عنوان کانون‌های داخلی تولید گردوغبار شناسایی شد.

این شهرستان‌ها براساس موقعیت جغرافیایی به کانون‌های هفت‌گانه تقسیم شدند. بدین ترتیب شهرستان‌های آبادان، خرمشهر، شادگان و هویزه در محدوده کانون‌های ۱ و ۲، شهرستان‌های اهواز، باوی و کارون در محدوده کانون‌های ۳ و ۴ و شهرستان‌های امیدیه، بندر ماهشهر، رامشیر و هندیجان در محدوده کانون‌های ۵، ۶ و ۷ قرار گرفتند (جدول ۱). نظر به نتایج تحقیقات قبلی مبنی بر تأثیر منفی دام‌مازاد بر ظرفیت (در کنار سایر عوامل تولید ریزگرد از قبیل اقلیم، خشک شدن تالاب‌ها، کانون‌های خارجی و غیره) روی پوشش مراتع شهرستان‌های محدوده‌های ریزگرد این استان (محبی، ۱۳۹۶ و ۱۳۹۷) از سویی تأثیر متفاوت انواع و تعداد دام‌ها در مناطق

شکل ۱- تجمع رسوبات پشت گیاهان و تشکیل نیکا ناشی از تخریب مراتع، اطراف هور شریفیه (عکس از کنشلو، ۱۳۹۶)

شکل ۲- تأثیر دام‌مازاد بر تخریب مراتع در منطقه (عکس از افتخاری، ۱۳۹۷)

جدول ۱- تعداد شهرستان‌ها و آبادی‌های محدوده ریزگرد استان خوزستان

تعداد روستا*	محدوده شهرستان	کانون
۱	آبادان	۱ و ۲
۲۶	خرمشهر	
۱	شادگان	
۸	هویزه	
۵۴	اهواز	۳ و ۴
۶	باوی	
۷	کارون	
۲۸	امیدیه	۵، ۶ و ۷
۲۴	بندر ماهشهر	
۶۸	رامشیر	
۲۱	هندیجان	
۲۴۴	کل کانون‌ها	

*شامل آبادی‌های دارای سکنه، خالی از سکنه و شرکت‌ها و مکان‌ها

مختلف (شکل ۲)، این تحقیق (نحوه پراکنش انواع دام و درصد وابستگی به مراتع در کانون‌های گردوغبار خوزستان) به‌طریق مطالعات اسنادی انجام شد.

نتایج بررسی‌ها نشان داد که از تعداد کل شهرستان‌ها و آبادی‌های محدوده ریزگرد استان خوزستان، تعداد ۱، ۲۶، ۱ و ۸ آبادی در محدوده کانون‌های ۱ و ۲ به ترتیب به شهرستان‌های آبادان، خرمشهر، شادگان و هویزه مربوط بوده است. همچنین تعداد ۵۴، ۶ و ۷ آبادی واقع در محدوده کانون‌های ۳ و ۴ به شهرستان‌های اهواز، باوی و کارون و تعداد ۲۸، ۲۴، ۶۸ و ۲۱ آبادی واقع در محدوده کانون‌های ۵، ۶ و ۷ به شهرستان‌های امیدیه، بندر ماهشهر، رامشیر و هندیجان مربوط می‌شوند. بدین ترتیب تعداد ۲۴۴ آبادی در ۱۱ شهرستان واقع در محدوده ریزگرد پراکنده شده‌اند (جدول ۱). همچنین برابر آمار ارائه‌شده از سوی معاونت امور دام استان خوزستان (بی‌نام، ۱۳۹۷) و شهرستان‌های وابسته، تعداد واحد دامی سطح استان در ۱۱ شهرستان واقع در محدوده گردوغبار به شرح جدول ۲ در مجموع یک میلیون و ۵۳۷ هزار و ۳۸ واحد دامی بود. از این تعداد ۴۴۴ هزار و ۶۸۵ واحد گوسفند، ۷۳ هزار و ۵۹۸ واحد بز و در کل سهم دام سبک ۵۵۲ هزار و ۴۸۵ واحد

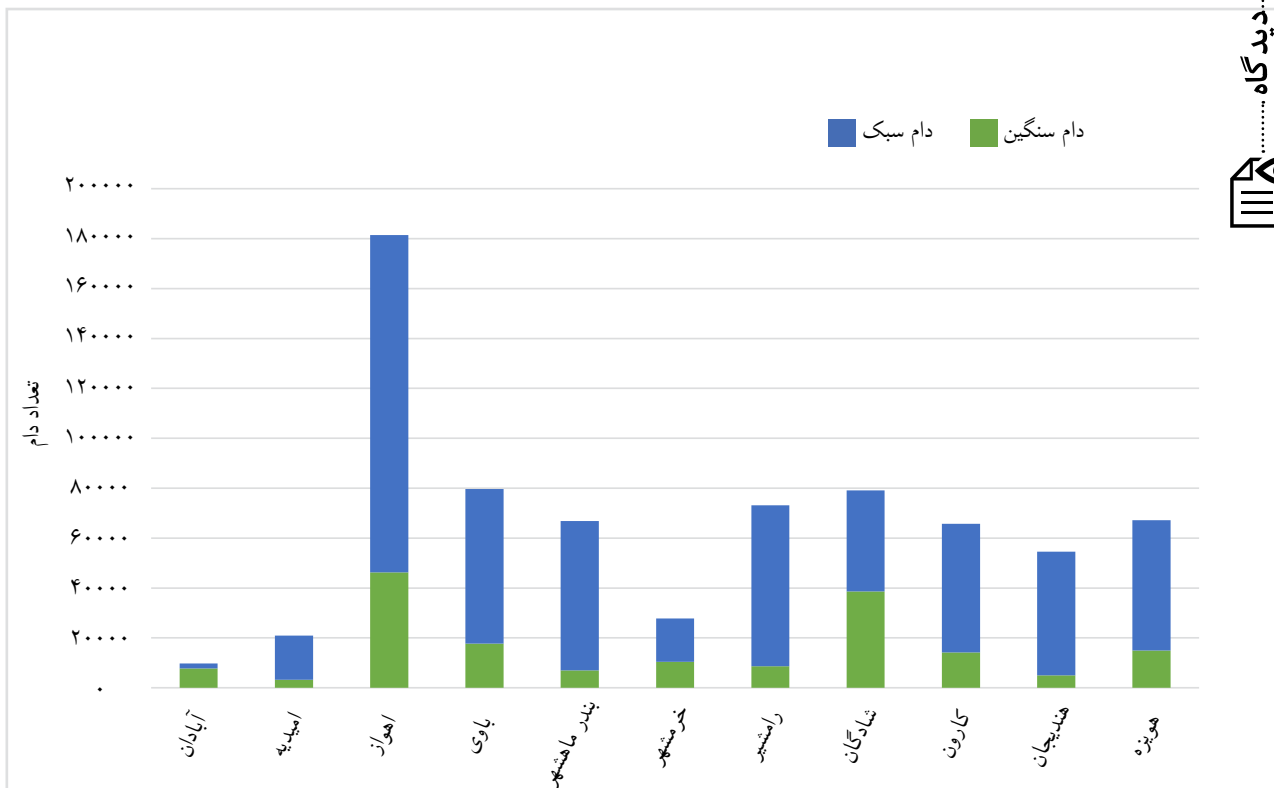
جدول ۲ - آمار دام سبک و سنگین استان خوزستان در شهرستان‌های محدوده ریزگرد

شهرستان	تعداد واحد دامی	گوسفند	بز	دام سبک	گار				دام سبک	بزرگترین	جمع گاو	شتر	تک‌سی	جمع دام سنگین
					بومی	دو رگ	اصیل	کارمیش						
آبادان	۵۴۴۷۵	۱۷۰۹	۳۳۱	۲۰۴۰	۱۹۷۸	۴۸۴۳	۱۱۱	۷۹۶	۶۹۳۲	۰	۰	۰	۰	۷۷۲۸
امیدیه	۳۳۱۲۴	۹۱۰۴	۸۶۳۴	۱۷۷۳۹	۱۰۱۰	۱۴۱۹	۰	۰	۲۴۲۹	۰	۲۶۹	۵۰۵	۰	۳۲۰۳
اهواز	۳۸۸۸۳۱	۱۱۸۹۲۳	۱۶۱۸۷	۱۳۵۱۱۰	۱۵۶۹۲	۱۸۸۳۷	۷۷۶	۶۹۴۱	۲۵۳۰۵	۶۲	۶۲	۲۹۵۵	۲۹۵۵	۴۶۲۶۲
باوی	۱۶۲۰۳۰	۵۵۸۱۱	۶۲۱۵	۶۲۰۲۶	۵۱۳۳	۶۹۹۷	۳۳۲	۳۷۱۷	۱۲۳۵۲	۵۴	۵۴	۱۵۵۸	۱۵۵۸	۱۷۶۸۲
بندر ماهشهر	۹۷۱۰۶	۴۹۷۲۱	۱۰۱۵۹	۵۹۸۸۰	۳۶۰۲	۴۱۳۰	۰	۰	۶۷۳۲	۰	۰	۲۶۳	۲۶۳	۶۹۹۵
خرمشهر	۷۸۱۴۳	۹۷۴۹	۷۶۲۴	۱۷۳۷۳	۲۵۲۰	۶۵۳۰	۱۱۱	۱۰۸۵	۹۱۶۱	۰	۰	۲۰۶	۲۰۶	۱۰۴۵۲
رامشیر	۱۱۵۷۱۳	۶۰۹۱۱	۳۵۹۲	۶۴۵۰۴	۱۴۴۱	۵۷۵۷	۰	۰	۷۶۹۸	۱۳۳	۱۳۳	۷۸۶	۷۸۶	۸۶۱۶
شاهگان	۲۶۰۷۳۹	۳۸۸۷۷	۱۵۷۹	۴۰۴۶۷	۱۳۴۵۲	۱۳۱۸۸	۵۵۴	۱۱۳۹۰	۳۷۱۹۴	۰	۰	۹۸	۹۸	۳۸۶۸۲
کازرون	۱۳۶۷۸۲	۱۱۳۲۰	۶۰۳۳	۵۱۵۴۱	۲۳۵۱	۲۶۷۶	۱۱۱	۶۸۳۴	۱۱۹۷۲	۹	۹	۱۲۴۲	۱۲۴۲	۱۴۲۲۳
هندیجان	۷۳۳۶۲	۳۷۰۴۰	۱۳۳۷۷	۴۹۵۱۸	۲۱۷۰	۱۶۱۳	۰	۰	۳۷۸۳	۵۷۰	۵۷۰	۶۶۰	۶۶۰	۵۰۱۲
هوزره	۱۳۶۲۳۳	۵۱۵۲۰	۷۶۷	۵۲۲۸۷	۴۱۸۸	۵۱۷۹	۰	۳۲۶۰	۹۳۶۷	۱۵۴۵	۱۵۴۵	۷۳۹	۷۳۹	۱۴۹۱۲
استان	۱۵۳۷۰۳۸	۴۴۴۶۸۵	۷۳۵۹۸	۵۵۲۴۸۵	۵۴۰۳۷	۷۰۱۶۹	۱۸۹۵	۳۴۰۲۳	۱۴۲۹۲۵	۲۶۴۲	۲۶۴۲	۱۰۰۱۲	۱۰۰۱۲	۱۷۳۷۶۷

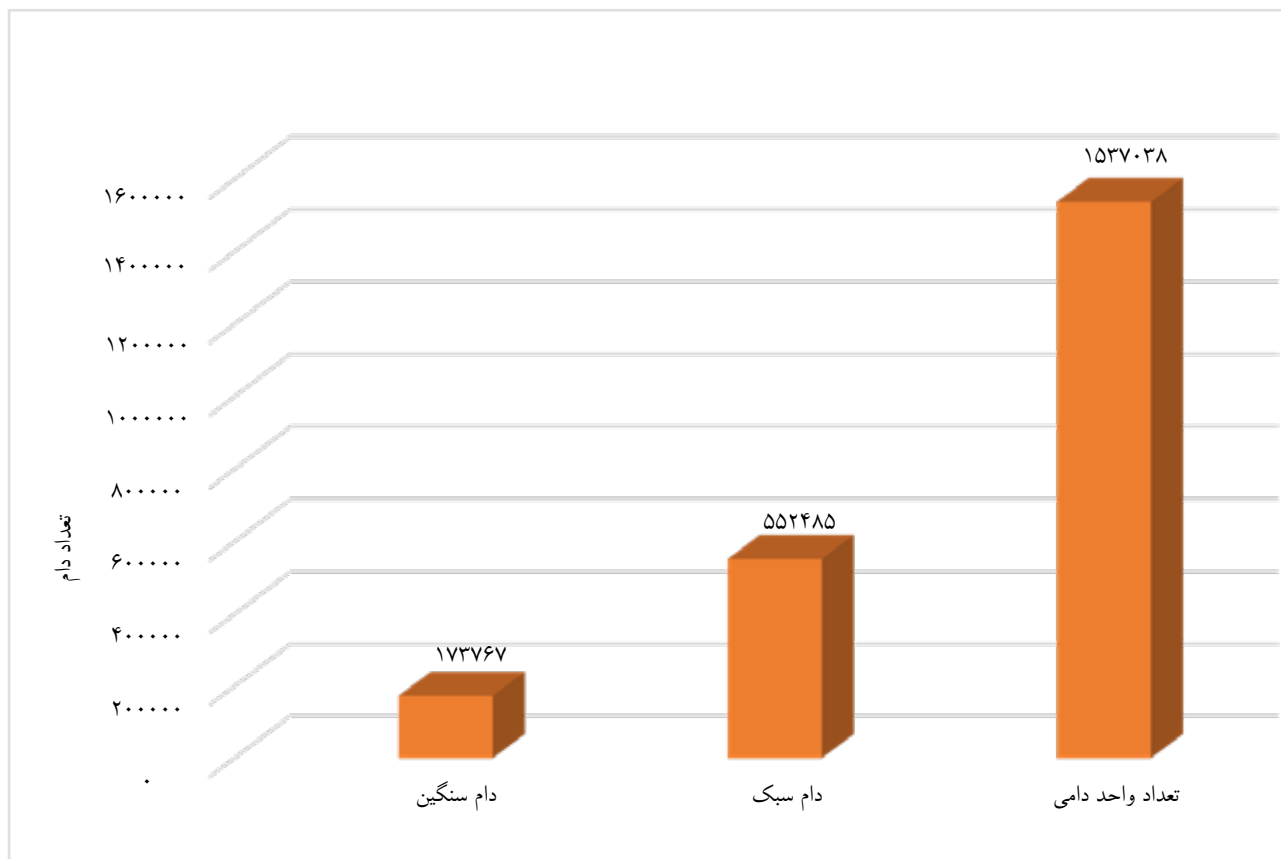
منبع: معاونت امور دام سازمان جهاد کشاورزی خوزستان

دامی است. سهم کل گاو نیز ۱۴۲ هزار و ۹۲۵ رأس بود که ۵۴ هزار و ۳۷ رأس آن گاو بومی، ۷ هزار و ۱۶۹ رأس دو رگ، هزار و ۸۹۵ رأس گاو اصیل و ۳۴ هزار و ۲۳ رأس گاومیش است. شتر هم ۲ هزار و ۶۴۲ نفر و تک سمی‌ها ۱۰ هزار و ۱۲ رأس است. تعداد دام سنگین در شهرستان‌های واقع در محدوده گردوغبار ۱۷۳ هزار و ۷۶۷ رأس است. همچنین مقایسه بین تعداد دام شهرستان‌های محدوده گردوغبار استان نشان داد بیشترین

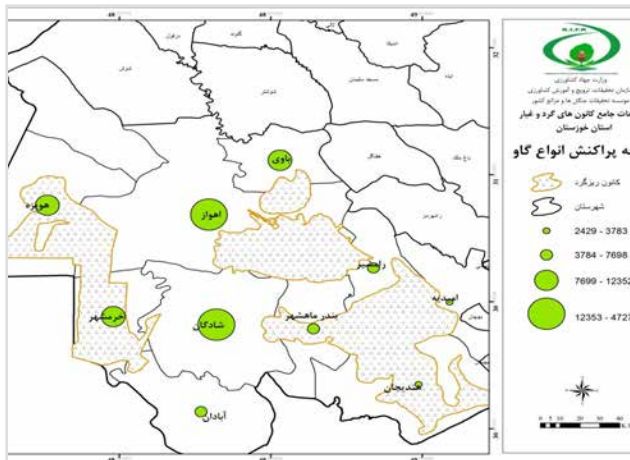
کمترین تعداد گوسفند به ترتیب با ۱۱۸ هزار و ۹۲۳ و یک هزار و ۷۰۹ واحد دامی و بیشترین و کمترین تعداد بز به ترتیب با ۱۶ هزار و ۱۸۷ و ۳۳۱ واحد مربوط به شهرستان‌های اهواز و امیدیه می‌شود (شکل ۳). در کل دو شهرستان مذکور با ۱۳۵ هزار و ۱۱۰ و ۲ هزار و ۴۰ واحد، بیشترین و کمترین تعداد دام سبک (گوسفند و بز) را به خود اختصاص دادند (شکل‌های ۴ و ۵). درخصوص تعداد گاو (بومی، دو رگ، اصیل و گاومیش) باید عنوان کرد که

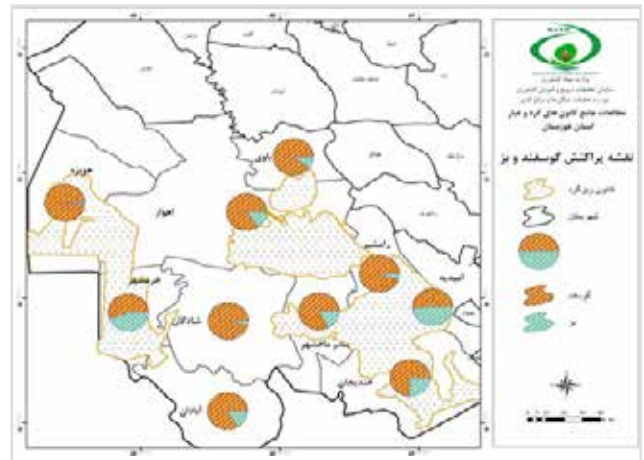
شکل ۳- آمار دام سبک و سنگین شهرستان‌های محدوده ریزگرد استان خوزستان

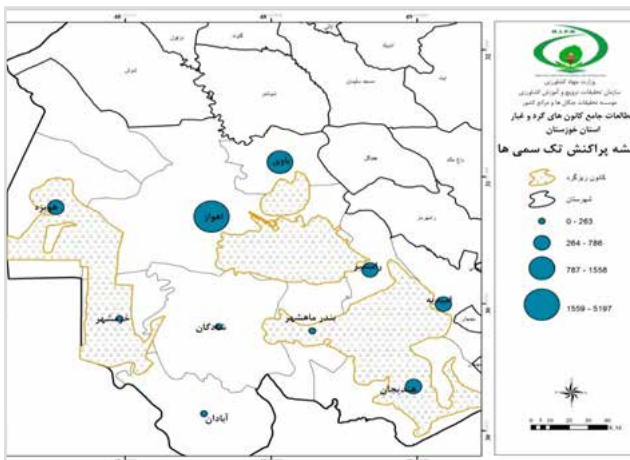
شکل ۴- آمار دام سبک و سنگین استان خوزستان در شهرستان‌های محدوده ریزگرد

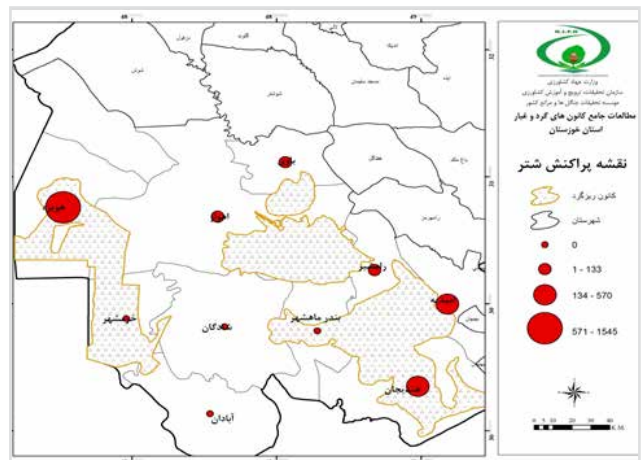
شکل ۶ - پراکنش دام سنگین (گاو و گوساله) در محدوده کانون‌های ریزگرد

شکل ۵ - پراکنش دام سبک در محدوده کانون‌های ریزگرد (ترسیم شکل از سیداخلقی، ۱۳۹۷)

شکل ۸ - پراکنش انواع تک‌سمی‌ها در محدوده کانون‌های ریزگرد

شکل ۷ - پراکنش شتر در محدوده کانون‌های ریزگرد

غذایی دام‌ها را در سطح استان یونجه، جو، کنسائتره، سبوس، کاه و کلش و پس‌چرای مزارع، علوفه چایر شده، سبوس برنج، پیت، باگاس و غیره تشکیل می‌دهند. متوسط مدت توقف دام سنگین و سبک در مرتع نیز به ترتیب $4/73$ و 6 ماه برآورد شد.

نتایج مقایسه بین تعداد دام شهرستان‌های محدوده مربوطه در استان خوزستان نشان داد بیشترین و کمترین تعداد دام سبک (گوسفند و بز) و سنگین به شهرستان‌های اهواز و امیدیه اختصاص دارد. همان‌گونه که فیاض (۱۳۹۶) نشان داده، بالا بودن تعداد دام در مراتع محدوده ریزگرد شهرستان اهواز، تخریب بیشتر این مراتع را در پی داشته است. البته باید اذعان کرد که این امر نه تنها نقش سایر عوامل اکولوژیکی از قبیل اقلیم، خشک‌شدن تالاب‌ها، کانون‌های خارجی و غیره را در تخریب این منابع و تبدیل شدن آنها به منشأ تولید ریزگرد، نفی نمی‌کند بلکه تشدیدکننده آن بوده است. نگاهی به متوسط $10/3$ برابری دام مازاد بر ظرفیت در مراتع کانون جنوب شرق اهواز و 6 برابری در کل مراتع محدوده‌های ریزگرد استان (محبی، ۱۳۹۶ و ۱۳۹۷) مؤید این موضوع است.

شهرستان شادگان با تعداد ۳۷ هزار و ۱۹۴ رأس و شهرستان امیدیه با ۲ هزار و ۴۲۹ رأس به ترتیب بیشترین و کمترین تعداد گاو را به خود اختصاص دادند. در کل شهرستان اهواز با تعداد ۴۶ هزار و ۲۶۲ رأس بیشترین و شهرستان امیدیه با ۳ هزار و ۲۰۳ رأس کمترین تعداد دام سنگین را داشتند (شکل‌های ۴ و ۶). به همین ترتیب بیشترین تعداد شتر با هزار و ۵۴۵ نفر به شهرستان هویزه مربوط بوده است؛ در مقابل در مراتع محدوده‌های ریزگرد شهرستان‌های آبادان، بندرماهشهر، خرمشهر و شادگان شتر دیده نمی‌شود (شکل ۷). همچنین شهرستان اهواز با ۳ هزار و ۹۵۵ واحد بیشترین تعداد تک‌سمی‌ها را به خود اختصاص داده ولی محدوده ریزگرد آبادان فاقد تک‌سمی است (شکل ۸). درصد وابستگی انواع دام‌های شهرستان‌های محدوده ریزگرد استان خوزستان به مرتع نیز در جدول ۳ نشان داده شده است. جمع تعداد دام سبک شهرستان‌های محدوده، ۵۵۲ هزار و ۴۸۵ واحد دامی و تعداد دام سنگین ۱۷۳ هزار و ۷۶۷ رأس هستند. براساس نظر کارشناسان امور دام شهرستان‌های مربوطه (۱۳۹۷) متوسط درصد وابستگی دام سنگین، سبک و شتر به مراتع در این شهرستان‌ها به ترتیب ۲۸، ۴۴ و ۸۵ درصد است. سایر منابع

جدول ۳- درصد وابستگی به مراتع دام‌های مختلف شهرستان‌های محدوده ریزگرد استان خوزستان

شهرستان	تعداد دام سبک	تعداد دام سنگین	میانگین درصد وابستگی به مرتع			میانگین توقف در مرتع (ماه)		ملاحظات
			دام سنگین	دام سبک	شتر	دام سنگین	دام سبک	
آبادان	۲۰۴۰	۷۷۲۸	۹۵	۵	۰	۲	۳	سایر منابع غذایی دام‌ها را در سطح استان یونجه، جو، کنسانتره، سبوس، کاه و کلس، پس چرای مزارع، علوفه چایر شده، سبوس برنج، پیت، باگاس و غیره، تشکیل می‌دهند.
امیدیه	۱۷۷۳۹	۳۲۰۳	۲۰	۴۰	۹۰	۳	۳	
اهواز	۱۳۵۱۱۰	۴۶۲۶۲	۲۵	۴۵	۸۰	۵	۶	
باوی	۶۲۰۲۶	۱۷۶۸۲	۲۵	۶۰	۸۵	۸	۸	
بندر ماهشهر	۵۹۸۸۰	۶۹۹۵	۰	۳۰	۰	۰	۹	
خرمشهر	۱۷۳۷۳	۱۰۴۵۲	۰	۶۰	۰	۶	۶	
رامشیر	۶۴۵۰۴	۸۶۱۶	۵۰	۷۰	۹۰	۶	۶	
شادگان	۴۰۴۶۷	۳۸۶۸۲	۱۰	۵۰	۰	۰	۰	
کارون	۵۱۵۴۱	۱۴۲۲۳	۲۵	۴۵	۸۰	۵	۶	
هندیجان	۴۹۵۱۸	۵۰۱۲	۲۰	۴۰	۸۰	۵	۵	
هویزه	۵۲۲۸۷	۱۴۹۱۲	۳۵	۳۵	۹۰	۳	۵	
کل محدوده	۵۵۲۴۸۵	۱۷۳۷۶۷	۲۸	۴۴	۸۵	۴/۷۳	۶	

مأخذ: برآورد گروه مطالعات اقتصادی، اجتماعی کنترل ریزگرد خوزستان، مؤسسه تحقیقات جنگلها و مراتع کشور (۱۳۹۷)

منابع

- بی‌نام، ۱۳۹۳. نتایج تفصیلی سرشماری استان خوزستان. سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی، مرکز آمار ایران. ۸۸۴ صفحه.
- بی‌نام، ۱۳۹۶. واردات شتر از کشورهای اروپایی! گزارش خبرگزاری دانشگاه آزاد اسلامی (آنا)، <http://ana.ir>.
- بی‌نام، ۱۳۹۷a. طرح مطالعات جامع مقابله با ریزگردها در کانون‌های داخلی استان خوزستان. مؤسسه تحقیقات جنگلها و مراتع کشور، ۱۱۴۹ صفحه.
- بی‌نام، ۱۳۹۷b. معاونت امور دام استان خوزستان. آمار دام و دامدار شهرستان‌های محدوده ریزگرد استان خوزستان. ۱۵۵ صفحه.
- سیدآخاقی، س.ج.، محبی، ع. و بانج شفیعی، ش.، ۱۳۹۷. طرح مطالعات جامع مقابله با ریزگردها در کانون‌های داخلی استان خوزستان. گزارش دوم: مطالعات اقتصادی، اجتماعی. مؤسسه تحقیقات جنگلها و مراتع کشور، ۱۰۷ صفحه.
- فیاض، م.، ۱۳۹۶. طرح جامع مطالعاتی- اجرایی مقابله با پدیده گردوغبار در کانون‌های داخلی خوزستان. گزارش مهرماه ۹۶، کانون گردوغبار جنوب شرقی اهواز، فاز اول: حذف‌اصول اهواز- ماهشهر، ۱۶۴ صفحه.
- محبی، ع.، ۱۳۹۶. گزارش مدیریت مراتع کانون گردوغبار جنوب شرق اهواز. مؤسسه تحقیقات جنگلها و مراتع کشور، ۹۰ صفحه.
- محبی، ع.، ۱۳۹۷. طرح مطالعات جامع مقابله با ریزگردها در کانون‌های داخلی استان خوزستان. بخش مطالعات اجتماعی، اقتصادی، گزارش دوم؛ وضعیت مدیریت دام و مرتع در کانون‌های گردوغبار. مؤسسه تحقیقات جنگلها و مراتع کشور، ۹۵ صفحه.
- مشکورزاده، م.، ۱۳۹۴. بیش از ۵۴۰ نفر شتر خوزستانی صادر شد. بهبود تولیدات دامی سازمان جهاد کشاورزی استان خوزستان، <https://www.yjc.ir>.

هجوم حدود ۲ میلیون واحد دامی عشایری از هشت استان ایلام، کرمانشاه، چهارمحال و بختیاری، لرستان، همدان، اصفهان، کهگیلویه و بویراحمد و بوشهر به خوزستان (سیدآخاقی و همکاران، ۱۳۹۷) و حضور دام‌های روستایی با حدود ۵۳ درصد وابستگی به مرتع (محبی، ۱۳۹۷) تقریباً در تمام طول سال در مراتع استان نیز مضاف بر علت است. به نظر می‌رسد باوجود آثار تخریبی چرای بیش از اندازه دام‌ها بر مراتع، باید تهدید وجودی ۵ هزار و ۵۰۰ نفر شتر در مراتع ۱۳ شهرستان استان خوزستان و هزار و ۵۴۵ نفر در محدوده شهرستان هویزه را با مدیریت صحیح به فرصتی برای استفاده پایدار از آنها تبدیل کرد؛ چراکه قناعت و سازگاری این دام به شرایط سخت اکولوژیکی همچنین مقاومت بالای آن به بیماری‌ها و نوسان دما و تولید اقتصادی آن، از منظر این حیوان را به‌عنوان یکی از کاندیداهای خوب برای شرایط بحرانی و تغییرات اقلیمی معرفی می‌کند. متأسفانه جایگزینی کوچ ماشینی با شتر و سایر چهارپایان در بین عشایر و صادرات و کشتار بدون حساب و کتاب آن در سال‌های اخیر (مشکورزاده، ۱۳۹۴) همچنین ورود غیرقانونی شترهای غیربومی از برخی کشورهای اروپایی و آسیایی در سال‌های اخیر (بی‌نام، ۱۳۹۶)، آینده شترهای بومی را در کشور با تهدید مواجه کرده است.